

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
в.о. ректора ОНМедУ,
д. мед. н., професор
Р.С. Вастьянов

ПРОГРАМА ВИБІРОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПАЦІЄНТАМ З ТРАВМАМИ
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ»

підготовки: докторів філософії на III освітньо-науковому рівні
(назва рівня вищої освіти)

галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
(шифр та назва галузі знань)

спеціальності: 222 Медицина;
(код та найменування спеціальності)

Розробники:

Завідувач кафедри травматології та
ортопедії, д.мед.н., професор Сухін Ю.В.

Доцент кафедри травматології та ортопедії,
к.мед.н., доцент Бодня О.І.

Вступ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Надання першої медичної допомоги пацієнтам з травмами опорно-рухового апарату» складена на підставі освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії зі спеціальності 222 «Медицина» ОНМедУ, затвердженою Вченою Радою ОНМедУ від 04.06.2020 року (протокол № 11).

Програму обговорено на засіданні кафедри

" 27 " серпня 2020 р. Протокол № 1

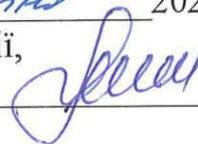
Завідувач кафедри,
д.мед.н., професор _____

 Сухін Ю.В.

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ

" 28 " серпня 2020 р. Протокол № 1

Голова предметної циклової методичної комісії,
д.мед.н., професор _____

 Міщенко В.В.

Програму затверджено на засіданні Центральної координаційно-методичної Ради ОНМедУ

" 16 " березня 2020 р. Протокол № 1

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма доктора філософії для аспірантів Одеського національного медичного університету складена для галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

Під час вивчення дисципліни аспірант/здобувач поглиблює та розширює знання з ортопедії і травматології для подальшого застосування у клінічній практиці, в педагогічній роботі та закладає основи для набуття універсальних навичок дослідника.

Вибіркова навчальна дисципліна «Надання першої медичної допомоги пацієнтам з травмами опорно-рухового апарату» складається з 4 кредитів ЄКТС (120 годин): у кожному кредиті по 10 аудиторних годин та 20 годин для самостійної роботи; усього 40 аудиторних годин та 80 годин для самостійної роботи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння сучасних методів надання першої лікарської допомоги при травмах опорно-рухового апарату.

Міждисциплінарні зв'язки: базуються на вивченні аспірантами/здобувачами таких фундаментальних дисциплін як анатомія

аспірантами/здобувачами таких фундаментальних дисциплін як анатомія людини, фізіологія, радіологія, загальна хірургія (з оперативною хірургією та топографічною анатомією) й інтегруються з хірургією, дитячою хірургією, онкологією, нейрохірургією, анестезіологією та інтенсивною терапією.

1. Мета та завдання вибіркової навчальної дисципліни «Методи обстеження пацієнтів з травмами опорно-рухового апарату»

1.1 Метою вибіркової навчальної дисципліни «Надання першої медичної допомоги пацієнтам з травмами опорно-рухового апарату» є підготовка висококваліфікованого спеціаліста шляхом формування глибинних знань теорії та практики з ортопедії та травматології, набуття практичних навичок надання першої лікарської допомоги при травмах опорно-рухового апарату.

1.2 Основними завданнями вибіркової навчальної дисципліни є:

1) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо різновидів методів зупинки кровотечі кінцівок в травматології та ортопедії;

2) надання здобувачам ступеня доктора філософії основних знань відносно алгоритму надання першої лікарської допомоги при травмах суглобів, кісток, м'язів та зв'язок;

3) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо різновидів засобів лікувальної та транспортної іммобілізації при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти).

Згідно з вимогами освітньо-наукових програм спеціальностей, дисципліна забезпечує набуття аспірантами/здобувачами компетентностей:

— *інтегральна*: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

— *загальні (ЗК)*: ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7

ЗК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

ЗК3. Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК7. Вміння планувати та управляти часом.

— спеціальні (фахові, предметні, СК): СК1, СК2, СК3, СК4, СК5, СК6, СК7, СК8, СК9, СК10

СК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю.

СК2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.

СК3. Здатність формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження.

СК4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

СК7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

СК8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

СК9. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

СК10. Організовувати та реалізовувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

Результати навчання (ПРН): ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН11, ПРН12, ПРН13, ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН17

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

ПРН2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

ПРН3. Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення

ПРН4. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН5. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.

ПРН6. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань людини.

ПРН7. Використовувати результати наукових досліджень в медичній та фармацевтичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.

ПРН8. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.

ПРН9. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до

національних та міжнародних стандартів.

ПРН10. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

ПРН11. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

ПРН12. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН13. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

— основні принципи організації ортопедо-травматологічної допомоги населенню України;

— теоретичні основи сучасної асептики та антисептики;

— класифікацію, клініку, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;

— клініку та діагностику запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;

— методику та особливості обстеження ортопедо-травматологічного хворого;

— способи транспортної та лікувальної іммобілізації.

Аспірант (здобувач) має вміти:

— діагностувати різноманітні механічні пошкодження;

— провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки розвитку геморагічного шоку;

— способи тимчасової зупинки кровотечі, вибирати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;

— проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження ортопедо-травматологічного хворого;

— накладати тимчасову або постійну бинтову або гіпсову іммобілізацію.

2. Структура вибіркової навчальної дисципліни «Надання першої медичної допомоги пацієнтам з травмами опорно-рухового апарату».

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма			Заочна форма		
	Усього	У тому числі		Усього	У тому числі	
		Семінар.	Самот. робота		Семінар.	Самот. робота
<i>Змістовий модуль № 1. Загальні алгоритми обстеження постраждалих з відкритими пошкодженнями кінцівок.</i>						
Класифікація видів кровотеч. Класифікація методів зупинки кровотечі.	10	4	6	10	4	6
Класифікація ран. Практичні способи зупинки кровотечі різних ділянок кінцівок.	10	4	6	10	4	6
<i>Змістовий модуль №2. Перша та лікарська допомога при травмах верхньої кінцівки</i>						
Об'єм першої та лікарської допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	14	4	10	14	4	8
Транспортна іммобілізація при пошкодженнях верхньої кінцівки.	12	4	8	12	4	8
Лікувальна іммобілізація при пошкодженнях верхньої кінцівки	14	4	10	14	4	10
<i>Змістовий модуль №3. Перша та лікарська допомога при травмах нижньої кінцівки</i>						
Об'єм першої та лікарської допомоги при пораненнях нижньої кінцівки	14	4	10	14	4	10
Транспортна іммобілізація при пошкодженнях нижньої кінцівки.	12	4	8	12	4	8
Лікувальна іммобілізація при пошкодженнях нижньої кінцівки.	10	4	6	10	4	6
<i>Змістовий модуль №4. Перша та лікарська допомога при травмах хребта та тазу</i>						
Об'єм першої та лікарської допомоги при пораненнях хребта та тазу.	14	4	10	14	4	10
Транспортна іммобілізація при пошкодженнях хребта та тазу.	10	4	6	10	4	6
Разом:	120	40	80	120	40	80

3. Теми семінарських занять вибіркової навчальної дисципліни «Надання першої медичної допомоги пацієнтам з травмами опорно-рухового апарату»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Класифікація видів кровотеч. Класифікація методів зупинки кровотечі.	4
2.	Класифікація ран. Практичні способи зупинки кровотечі різних ділянок кінцівок.	4
3.	Об'єм першої допомоги при пораненнях верхньої кінцівки.	2
4.	Об'єм лікарської допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	2
5.	Транспортна іммобілізація при закритих пошкодженнях верхньої кінцівки.	2
6.	Транспортна іммобілізація при відкритих пораненнях верхньої кінцівки.	2
7.	Лікувальна іммобілізація при пошкодженнях верхньої кінцівки.	4
8.	Об'єм першої допомоги при пораненнях нижньої кінцівки.	2
9.	Об'єм лікарської допомоги при пораненнях нижньої кінцівки.	2
10.	Транспортна іммобілізація при закритих пошкодженнях нижньої кінцівки.	2
11.	Транспортна іммобілізація при відкритих пораненнях нижньої кінцівки.	2
12.	Лікувальна іммобілізація при пошкодженнях нижньої кінцівки.	4
13.	Об'єм першої допомоги при пораненнях хребта та тазу.	2
14.	Об'єм лікарської допомоги при пораненнях хребта та тазу.	2
15.	Транспортна іммобілізація при пошкодженнях хребта та тазу.	4
	Разом	40

4. Теми самостійних робіт вибіркової навчальної дисципліни «Надання першої медичної допомоги пацієнтам з травмами опорно-рухового апарату»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Класифікація методів зупинки кровотечі.	6
2.	Способи зупинки кровотечі різних ділянок кінцівок та їх особливості.	6
3.	Алгоритми надання першої допомоги при пораненнях верхньої кінцівки.	5
4.	Об'єм лікарської допомоги при пораненнях верхньої кінцівки	5
5.	Транспортна іммобілізація при закритих пошкодженнях верхньої кінцівки.	4

6.	Транспортна іммобілізація при відкритих пораненнях верхньої кінцівки.	4
7.	Види гіпсових пов'язок при пошкодженнях верхньої кінцівки. Техніка накладання.	10
8.	Алгоритми надання першої допомоги при пораненнях нижньої кінцівки.	5
9.	Об'єм лікарської допомоги при пораненнях нижньої кінцівки.	5
10.	Транспортна іммобілізація при закритих пошкодженнях нижньої кінцівки.	4
11.	Транспортна іммобілізація при відкритих пораненнях нижньої кінцівки.	4
12.	Гіпсова іммобілізація при пошкодженнях нижньої кінцівки. Техніка накладання	6
13.	Об'єм першої допомоги при пораненнях хребта та тазу.	5
14.	Об'єм лікарської допомоги при пораненнях хребта та тазу.	5
15.	Особливості транспортування при пошкодженнях хребта та тазу.	6
	Разом	80

5. Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Методи обстеження пацієнтів з травмами опорно-рухового апарату» на практичних заняттях забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації), інформаційним ресурсом кафедри.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

6. Методи контролю:

- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- підсумковий залік.

7. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль. Оцінювання успішності вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою. Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто

середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом/здобувачем оцінок за традиційною шкалою, округлене до цілого числа.

Підсумковий контроль. Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Залік отримають аспіранти/здобувачі, які не мають пропусків практичних занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

8. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Травматология и ортопедия : учебник для студ. высших мед. учеб. заведений : перевод с укр. издания / под ред. : Голки Г.Г., Бурьянова А.А., Климовицкого В.Г. – Винница : Нова книга, 2016. – 448 с.

2. Травматологія та ортопедія : національний підручник / під ред. Г.Г. Голка, О.А. Бур'янова, В.Г. Климовицького. – Вінниця : Нова книга, 2014. – 415 с.

3. Бітчук Д.Д., Істомін А.Г., Хименко М.Ф., Марюхнич А.О. Травматологія та ортопедія: Збірник тестових завдань для позааудиторної підготовки студентів до ліцензійних іспитів: Крок – 2. – Харків : ХДМУ, НТУ "ХПІ", 2004. – 224 с.

4. Венгер В.Ф., Сердюк В.В., Рашед М. Травматология и ортопедия: Метод. разработки к практ. занятиям по травматологии и ортопедии и материалы для самостоятельной работы студентов мед. вузов. – Одесса : Друк, 2004. – 288 с.

5. Маркс В.О. Ортопедическая диагностика (руководство-справочник). – Мн. : Наука и техника, 1978. – 512 с.

6. Юмашев Г.С., Горшков С.З., Силин Л.Л. Травматология и ортопедия: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Медицина, 1990. – 576 с.

7. Venger V.F., Serdyuk V.V., Rashed Mochammad. Traumatology and orthopedics. – Odessa : Друк, 2006. – 248 p.

Додаткова:

1. Анкин Н.Л., Анкин Л.Н. Травматология. Европейские стандарты диагностики и лечения. – К. : Книга-плюс, 2012. – 464 с.

2. Котельников Г.П., Миронов С.П., Мирошниченко В.Ф. Травматология и ортопедия: Учебник. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 400 с.

3. Типова програма реабілітації інвалідів з наслідками травм верхніх кінцівок: Методичні рекомендації / Корж М.О., Яременко Д.О., Шевченко О.Г. та ін. – Харків, 2001. – 23 с.

4. Травматология и ортопедия: учебник / под ред. В.М. Шапошникова, А.И. Грицанова, А.Н. Ерохова. – СПб : «Фолиант», 2004. – 544 с.

5. Травматология и ортопедия: учебник для студ. высш. учеб. заведений / Г.М. Кавалерский, Л.Л. Силин, А.В. Гаркави и др.; Под ред. Г.М. Кавалерского. – М.: «Академия», 2005. – 624 с.